

๑.๑๐ เช้มป่า

ชื่อท้องถิ่น	เช้มป่า
ชื่ออื่นๆ	เช้มโคก (ภาคอีสาน), ไกโหล (ลือชอ-แม่ฮ่องสอน), ลำโป๊ะ (ลัวะ) เป็นต้น
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Pavetta indica</i> L.
ชื่อพ้อง	-
ชื่อวงศ์	RUBIACEAE
ชื่อสามัญ	Wild ixora

รหัสพรรณไม้ ๑-๖๓๑๑๙๐๖-๑๓-๐๑๐ จำนวนที่พบ ๑๐ ต้น

สถานภาพ (IUCN) พบทั่วไป (Least Concern: LC)

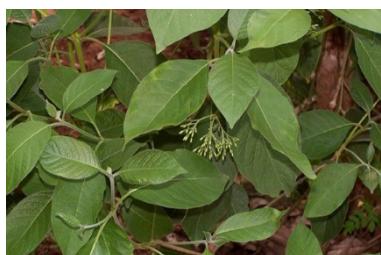
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ต้นเช้มป่าเป็นไม้พุ่ม มีความสูงของต้นได้ถึง ๕ เมตร ต้นมีลักษณะเป็นทรงเรือนยอดแผ่กว้างระเกะระกะ เปลือกลำต้นเรียบเป็นสีน้ำตาลอมชมพู เปลือกมีหลุดลอกบ้างเล็กน้อย กิ่งอ่อนเป็นสีเหลี่ยม ใบเป็นใบเดี่ยว ออกตรงข้ามแบบสลับกัน ลักษณะของใบเป็นรูปรี ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ส่วนขอบใบเรียบ ใบมีขนาดกว้างประมาณ ๒-๗ เซนติเมตรและยาวประมาณ ๘-๒๒ เซนติเมตร หลังใบและท้องใบมีขนนุ่มสีขาว ใบแก่เรียบบางหรือมีขนห่าง ๆ มีก้านใบยาวประมาณ ๐.๖-๓.๕ เซนติเมตร ดอก ออกดอกเป็นช่อตั้ง โดยจะออกที่ปลายยอด ช่อดอกเป็นช่อแบบหลวม ๆ ดอกย่อยเป็นสีขาวและมีกลิ่นหอม มีขนาดประมาณ ๑.๕-๒.๕ เซนติเมตร บางครั้งเต็มไปด้วยสีม่วงหรือสีชมพูที่ปลายกลีบ ดอกมีกลีบดอก ๔ กลีบ โคนกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวเล็ก ๆ ปลายกลีบดอกแหลม ส่วนกลีบเลี้ยงดอกเป็นสีเขียว มีลักษณะเป็นรูปถ้วย ปลายแยกเป็นแฉก ๔ แฉก ผลเช้มป่าลักษณะของผลเป็นรูปทรงกลมหรือแบนเล็กน้อย มี ๒ พู ผลมีขนาดประมาณ ๐.๕-๐.๗ เซนติเมตร ผิวผลเรียบเกลี้ยงและเป็นมัน เนื้อผลบาง ผลเป็นสีเขียวและจะเปลี่ยนเป็นสีดำเมื่อแก่ ภายในผลมีเมล็ดสีน้ำตาล ๒ เมล็ด

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

- อาหาร -
- สรรพคุณ
  - ๑) ดอกมีรสฝาดเย็น ช่วยแก้ตาแดง ตาแฉะ (ดอก)
  - ๒) เปลือกต้นมีรสเมาเบื่อ นำมาตำคั้นเอาแต่น้ำใช้เป็นยาหยอดหูฆ่าแมงคาเข้าหู (เปลือกต้น)
  - ๓) ใบใช้เป็นยารักษาโรคในจุก (ใบ)
  - ๔) ผลมีรสเมาเบื่อ เป็นยาแก้ริดสีดวงทวารในจุก (ผล)
  - ๕) รากมีรสเฝื่อน เป็นยาแก้เสมหะในทรวงอกและในท้อง (ราก)
  - ๖) โคนต้นและรากนำไปต้มกับน้ำดื่มเป็นยาแก้อาการท้องอืด อาหารไม่ย่อย (โคนต้นและราก)
  - ๗) รากนำมาต้มกับน้ำรับประทานเป็นยาแก้บิด (ราก)
  - ๘) ใบมีรสเมาเบื่อ ใช้เป็นยาฆ่าพยาธิ (ใบ)
  - ๙) ช่วยรักษาโรคริดสีดวงทวาร (ใบและราก)
  - ๑๐) ใบและรากใช้เป็นยาพอกฝี (ใบและราก)
  - ๑๑) ใบและรากใช้เป็นยารักษาโรคหิด (ใบและราก)
- การใช้ประโยชน์อื่นๆ - ดอกเช้มป่า จะนำมาใส่ในกรวยดอกไม้เพื่อใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ

ภาพที่ ๑๐ แสดงลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของ เข็มป่า

ใบ

ดอก

ผล

แหล่งอ้างอิง : เมดไทย. (๘ เมษายน ๒๕๖๓). “เข็มป่า สรรพคุณและประโยชน์ของต้นเข็มป่า ๑๓ ข้อ ! (เข็มโคก)”. <https://medthai.com/เข็มป่า/>